

UCHWAŁA NR LII/1046/18
RADY MIASTA KATOWICE

z dnia 25 stycznia 2018 r.

w sprawie przyjęcia "Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020"

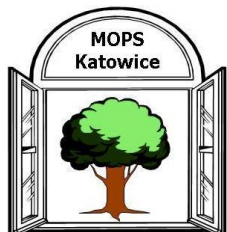
Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a) w związku z art. 92 ust.1 i 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2017 r., poz.1868) oraz art. 180 pkt 1) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.)

Rada Miasta Katowice
uchwała:

- §1. Przyjąć "Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018 – 2020", stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- §2. Zadania wynikające z programu realizować do wysokości środków przewidzianych na ten cel w budżecie miasta Katowice.
- §3. Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Katowice.
- §4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązywania od 1 stycznia 2018 r.

Przewodnicząca Rady Miasta
Katowice

Krystyna Siejna

Załącznik do uchwały Nr LII/1046/18
Rady Miasta Katowice
z dnia 25 stycznia 2018 r.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2018-2020

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP	3
II.	ADRESACI PROGRAMU	4
III.	DIAGNOZA	5
IV.	CELE PROGRAMU I PLANOWANE DO REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘCIA	6
	Cel główny: Rozwijanie lokalnego systemu pieczy zastępczej	6
	Cel szczegółowy 1: Promocja rodzinnych form pieczy zastępczej	6
	Cel szczegółowy 2: Szkolenie i kwalifikacja kandydatów	6
	Cel szczegółowy 3: Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej	7
	Cel szczegółowy 4: Przygotowanie rodziny zastępczej na przyjęcie dziecka	7
	Cel szczegółowy 5: Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych	8
	Cel szczegółowy 6: Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych	9
	Cel szczegółowy 7: Usamodzielnianie wychowanków rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej	10
V.	MONITORING I EWALUACJA	10
VI.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	10
VII.	PODSUMOWANIE	12

I. WSTĘP

Każde dziecko ma niezbywalne prawo do wychowania w rodzinie, a w razie niezbędnej konieczności do zapewnienia opieki poza rodziną naturalną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Rolą systemu rodzinnej pieczy zastępczej jest wsparcie rodziny biologicznej dziecka w takim stopniu, aby dziecko w możliwie krótkim terminie mogło powrócić pod ponowną opiekę swoich rodziców. Pobyt dziecka w systemie pieczy zastępczej ma ponadto na celu stałe podtrzymywanie bliskich, osobistych kontaktów dziecka z rodziną pochodzenia oraz z rówieśnikami, a także zaspokojenie jego potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych na poziomie odpowiadającym indywidualnym zdolnościom i możliwościom dziecka.

Niniejszy *Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej* stanowi realizację dyspozycji ustawowej zawartej w art. 180 pkt 1) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o *wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, zgodnie z którym do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, pieczę zastępczą organizuje powiat. Piecza zastępcza zapewnia pracę z rodziną, umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym. Przebywającym w pieczy zastępczej dzieciom zapewnia się przygotowanie do:

- godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
- pokonywania trudności życiowych,
- nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczenia straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych.

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej jest adresowany w szczególności do rodzin zastępczych oraz do kandydatów na rodziny zastępcze i uzupełnia ofertę instytucjonalnej pieczy zastępczej w mieście Katowice.

Niniejszy program wpisuje się w *Wojewódzki Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie śląskim na lata 2016-2020* (Cel główny: Efektywny system wspierania rodziny i pieczy zastępczej w województwie śląskim, obszar II: Piecza zastępcza, Cel szczegółowy 2: Wspieranie rozwoju systemu pieczy zastępczej), zgodny z zapisami Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2016-2020. Rodzinom dedykowany jest tam cel strategiczny 1, tj. Tworzenie warunków do powstawania i właściwego funkcjonowania rodziny, zapewniającej prawidłowy rozwój i opiekę wszystkim jej członkom, zwłaszcza osobom zależnym. Wzmocnienie polityki prorodzinnej, kierunek działań 1.5 Wzmacnianie systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Punktem wyjścia do opracowania programu stała się postulowana w *Strategii rozwiązywania problemów społecznych miasta Katowice na lata 2016-2021* poprawa warunków funkcjonowania i rozwoju rodziny przez wspieranie rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej.

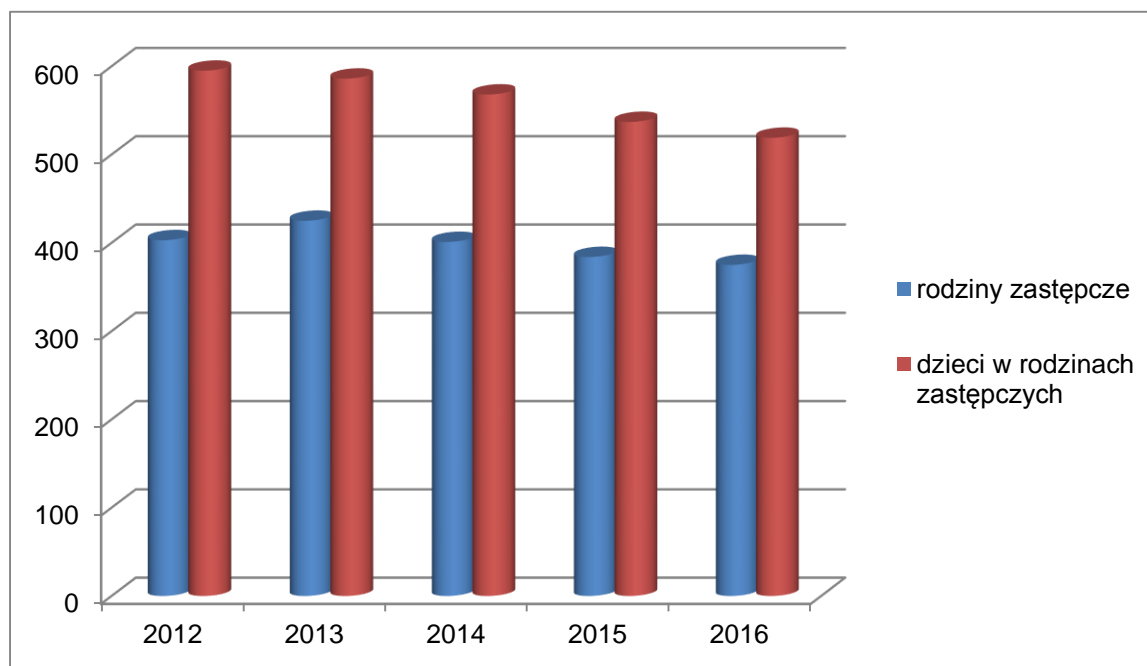
Realizacja programu poza ustawowym obowiązkiem, ma na celu zwiększenie dostępności usług rodzinnej pieczy zastępczej dla dzieci pochodzących z miasta Katowice.

II. ADRESACI PROGRAMU

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020 skierowany jest do dzieci z tych rodzin, których rodzice z racji doświadczanych problemów, nie są w stanie czasowo bądź trwale samodzielnie wypełniać funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci.

Ze sprawozdań rocznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach za lata 2012-2016 wynika, że zarówno liczba rodzin zastępczych, jak i liczba umieszczanych w tych rodzinach dzieci z roku na rok spada.

Liczba rodzin zastępczych i dzieci w tych rodzinach umieszczonych*

*na podstawie sprawozdań rocznych MOPS

Jak wynika z wykresu, z roku na rok liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych spada, a jedną z przyczyn może być zmniejszająca się liczba funkcjonujących rodzin zastępczych. W 2015 r. powstały trzy Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze prowadzone przez Centrum Administracyjne „Wspieranie w Rozwoju”, co poszerzyło ofertę instytucjonalnej pieczy zastępczej. Wszystkie miejsca w katowickich placówkach opiekuńczo-wychowawczych są w pełni wykorzystywane. Jednocześnie w związku z wprowadzoną ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej usługą asystenta rodziny, w wyniku wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, możliwe jest utrzymanie dziecka w rodzinie o ile nie zachodzą przesłanki do interwencyjnego umieszczenia w pieczy zastępczej. Należy dodać, że na dzień 30 września 2017 r. nie ma dzieci oczekujących na umieszczenie w pieczy zastępczej.

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020 zakłada podejmowanie działań, zwiększających liczbę miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej poprzez pozyskiwanie, kwalifikowanie oraz ustanawianie nowych rodzin zastępczych, w tym zawodowych. Sukcesywne zwiększenie liczby miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej umożliwi z kolei realizację zapisu art. 232 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, które nakazują nieumieszczanie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych dzieci poniżej lat 7 – do 31 grudnia 2019 r., a po tym terminie – dzieci poniżej lat 10.

III. DIAGNOZA

Rodzina zastępcza oparta jest na rodzinnym modelu wychowania i stanowi jedną z form pieczy zastępczej nad dziećmi pozbawionymi możliwości wychowania przez rodziców. Formami rodzinnej pieczy zastępczej, wymienionymi w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej są:

- rodziny zastępcze spokrewnione,
- rodziny zastępcze niezawodowe,
- rodziny zastępcze zawodowe,
- rodzinne domy dziecka.

W rodzinach zastępczych umieszcza się jednocześnie nie więcej niż 3 dzieci, a w rodzinnych domach dziecka nie więcej niż 8 dzieci. Za zgodą rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, możliwe jest umieszczenie większej liczby dzieci, zwłaszcza w przypadku umieszczenia wielodzietnego rodzeństwa.

Jak już wykazano, od 2012 roku w mieście Katowice następuje powolny spadek liczby rodzin zastępczych oraz umieszczonych w tych rodzinach dzieci. Jednocześnie w katowickich domach dziecka nadal przebywają dzieci poniżej lat 7, które zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, powinny być umieszczane w rodzinnych formach pieczy zastępczej.

Z kolei od 1 stycznia 2020 r. do instytucjonalnych form pieczy zastępczej nie będzie można kierować dzieci, które nie ukończyły 10 roku życia.

Na dzień 30 września 2017 r. w katowickich placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało łącznie 28 dzieci, których wiek nie przekraczał 7 lat, w tym:

- w Domu Dziecka „Stanica” – 1 dziecko (dziecko wychowanki),
- w Domu Dziecka „Tęcza” – 16 dzieci (6 dzieci z rodzeństwem powyżej 7 roku życia),
- w Domu Dziecka „Zakątek” – 10 dzieci (6 dzieci z rodzeństwem powyżej 7 roku życia),
- w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej nr 1, prowadzonej przez Centrum Administracyjne „Wspieranie w Rozwoju” - 1 dziecko (z rodzeństwem powyżej 7 roku życia).

Powyższe bezsprzecznie wskazuje na pilną konieczność znacznego rozbudowania oferty rodzinnej pieczy zastępczej miasta Katowice. Rodzinna piecza zastępcza powinna zapewnić możliwość przeniesienia najmłodszych wychowanków z placówek do rodzin zastępczych oraz sukcesywne umieszczenia nowych wychowanków bezpośrednio w rodzinach zastępczych, co będzie miało bezpośrednie przełożenie nie tylko na prawidłowe wypełnianie przepisów ustawowych przez miasto Katowice w zakresie zapewnienia małym dzieciom pieczy zastępczej w formach rodzinnych.

Jednocześnie warto zwrócić uwagę na fakt, że w obecnie funkcjonujących rodzinach zastępczych nadal przebywają pełnoletni wychowankowie, kontynuujący naukę. W przypadku rodzin o pozytywnej ocenie warto rozważyć możliwość powtórzenia miejsc w tych rodzinach – po usamodzielnieniu się dorosłych wychowanków.

Pozyskanie wystarczającej liczby kandydatów, spełniających kryteria ustawowe oraz mających odpowiednie predyspozycje i motywacje do prowadzenia rodzinnej pieczy zastępczej w mieście Katowice jest zatem niezbędne. Ustanawianym nowym rodzinom zastępczym należy zapewnić wsparcie koordynatora pieczy zastępczej oraz swobodny dostęp do wsparcia psychologa, pedagoga lub prawnika a także – możliwość uczestniczenia w szkoleniach, warsztatach i grupach wsparcia w celu zapobiegania wypaleniu oraz w celu podnoszenia kompetencji wychowawczych rodziców zastępczych.

IV. CELE PROGRAMU I PLANOWANE DO REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘCIA

Cel główny: Rozwijanie lokalnego systemu pieczy zastępczej

Cel szczegółowy 1: Promocja rodzinnych form pieczy zastępczej

Zadania:

1. Kolportaż ulotek oraz plakatów na terenie miasta, propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego w mediach, stała informacja na stronie internetowej MOPS Katowice oraz organizacja wydarzeń promujących rodzicielstwo zastępcze, w szczególności konferencji i miejskich happeningów.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba wykorzystanych druków reklamowych.
- Liczba audycji radiowych, programów telewizyjnych oraz artykułów prasowych, promujących zastępcze rodzicielstwo.
- Liczba odsłon zakładki dot. rodzicielstwa zastępczego na stronie internetowej MOPS.
- Liczba zorganizowanych wydarzeń promujących zastępcze rodzicielstwo.

Jednym z zadań powiatu w zakresie rozwoju systemu pieczy zastępczej jest tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych oraz rodzin pomocowych. Rozpowszechnianie materiałów promocyjnych oraz użytecznych, ciekawych informacji, ma na celu pozyskanie kolejnych kandydatów, spełniających kryteria do podjęcia pieczy zastępczej nad potrzebującymi dziećmi.

Realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach

Cel szczegółowy 2: Szkolenie i kwalifikacja kandydatów

Zadania:

1. Nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, analiza ich sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej oraz skierowanie osób spełniających podstawowe kryteria ustawowe na szkolenie.
2. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do prowadzenia rodziny zastępczej i/lub rodzinnego domu dziecka oraz dla funkcjonujących rodzin zastępczych, w tym zawodowych.
3. Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym pieczę zastępczą w formie grup wsparcia i poradnictwa indywidualnego.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w tym:
  - liczba kandydatów pozytywnie zaopiniowanych,
  - liczba kandydatów negatywnie zaopiniowanych,
  - liczba kandydatów, którzy zrezygnowali z udziału w procesie kwalifikacyjnym.
- Liczba przeprowadzonych szkoleń oraz liczba osób, które je ukończyły z wynikiem pozytywnym:
  - dla kandydatów,
  - dla funkcjonujących rodzin zastępczych.
- Liczba spotkań grup wsparcia dla rodzin zastępczych.
- Liczba udzielonych rodzinom zastępczym porad indywidualnych.

Koordynatorzy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach przeprowadzają analizę sytuacji osobistej, rodzinnej, zdrowotnej, zawodowej i majątkowej osób, deklarujących wolę ubiegania się o ustanowienie ich rodziną zastępczą. Osoby spełniające kryteria są kierowane do odbycia szkolenia, którego celem jest przygotowanie kandydatów do lepszego pełnienia swojej funkcji, łatwiejszego radzenia sobie z problemami wychowanków oraz pełnego rozumienia ich potrzeb. Szkolenia są ponadto organizowane dla funkcjonujących rodzin zastępczych w celu podnoszenia ich kwalifikacji i kompetencji wychowawczych.

Realizatorzy:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach

Cel szczegółowy 3: Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej**Zadania:**

1. Bieżące gromadzenie, aktualizowanie i uzupełnianie danych oraz przekazywanie do sądu rodzinnego rejestrów, dotyczących osób:

- zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba przekazanych sądowi kart dot. kandydatów i funkcjonujących rodzin zastępczych.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej na bieżąco aktualizują dane o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz o osobach, które już sprawują pieczę zastępczą. Dane z rejestru Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach regularnie przekazuje do sądu rejonowego w Katowicach.

Realizator:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach

Cel szczegółowy 4: Przygotowanie rodziny zastępczej na przyjęcie dziecka**Zadania:**

1. Udzielenie szczegółowych informacji o dziecku i jego sytuacji rodzinnej oraz przekazanie wymaganej prawem dokumentacji oraz objęcie rodziny zastępczej wsparciem i pomocą koordynatora pieczy zastępczej.

2. Przyznanie i realizacja świadczeń pieniężnych dla rodziny zastępczej.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.
- Liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatora.
- Liczba dzieci, przebywających w rodzinach zastępczych (z wyjątkiem zawodowych), w tym liczba dzieci przyjętych w danym roku kalendarzowym.
- Wydatki na utrzymanie Zespołu ds. Pieczy Zastępczej w danym roku kalendarzowym.
- Wydatki na świadczenia dla rodzin zastępczych w danym roku kalendarzowym, w tym:
  - jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów, związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka,
  - świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka,
  - dodatek na dziecko niepełnosprawne,
  - dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka,
  - środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego,
  - świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach ma obowiązek przekazania rodzinie zastępczej dokumentacji umieszczonego w danej rodzinie zastępczej dziecka - nie później, niż w dniu poprzedzającym przyjęcie dziecka, a w przypadku umieszczenia dziecka wymagającego natychmiastowej pomocy lub w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie - dokumentację należy przekazać rodzinie zastępczej niezwłocznie po przyjęciu dziecka. Rodziny zastępcze obejmuje się na ich wniosek wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Realizator:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach

Cel szczegółowy 5: Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych**Zadania:**

1. Pozyskanie, kwalifikacja kandydatów oraz zawarcie nowych umów o prowadzenie zawodowych rodzin zastępczych lub o prowadzenie rodzinnego domu dziecka **w celu zwiększenia możliwości umieszczenia dzieci poniżej lat 7**, które nie powinny być umieszczane w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej. Żaden z kandydatów nie może przekraczać wieku 55 lat.
2. Przekształcenie niezawodowych rodzin zastępczych w zawodowe rodziny zastępcze.

Warunki niezbędne do przekształcenia rodziny zastępczej:

- wiek kandydatów do lat 55 (organizator pieczy zastępczej bierze pod uwagę wiek kierowanych do rodziny dzieci, aby było możliwe usamodzielnienie wychowanków przed osiągnięciem przez zawodową rodzinę zastępczą wieku emerytalnego),
- pozytywna ocena rodziny zastępczej, wystawiona przez dotychczasowego koordynatora rodziny zastępczej, wydana na potrzeby przekształcenia,
- pozytywna opinia z badań psychologiczno-pedagogicznych, przeprowadzonych przez psychologa w związku ze złożonym wnioskiem o przekształcenie,
- pozytywna ocena warunków mieszkaniowych rodziny zastępczej odnośnie możliwości umieszczenia kolejnych dzieci,
- wyrażenie zgody na przyjęcie co najmniej 2 dzieci po zawarciu umowy, a po ich przyjęciu - sprawowanie pieczy łącznie nad nie więcej niż 3 dzieci; w przypadku skierowania za zgodą zawodowej rodziny zastępczej licznego rodzeństwa łączna liczba dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej może być wyższa.

Przyjmuje się następujące **limity zawierania umów** na poszczególne lata:

a) dla nowo utworzonych rodzin zastępczych zawodowych:

- w roku 2018 – 1 nowa umowa,
- w roku 2019 – 2 nowe umowy,
- w roku 2020 – 2 nowe umowy.

b) dla rodzin zastępczych zawodowych, przekształconych z rodzin zastępczych niezawodowych:

- w roku 2018 – 1 umowa,
- w roku 2019 – 1 umowa,
- w roku 2020 – 1 umowa.

W przypadku rozwiązania którejkolwiek z umów, możliwe jest zawarcie w poszczególnych latach dodatkowych umów w celu utrzymania zakładanej liczby zawodowych rodzin zastępczych.

Przewidywana łączna liczba zawodowych rodzin zastępczych w latach 2018 – 2020:

- w roku 2018 – 11 rodzin,
- w roku 2019 – 14 rodzin,
- w roku 2020 – 17 rodzin.

W ramach środków zaplanowanych na obsługę finansową wyżej wymienionych działań na poszczególne lata, dopuszcza się możliwość przekształcenia zawodowych rodzin zastępczych w rodzinne domy dziecka lub/oraz zawarcie umów o prowadzenie rodzinnego domu dziecka z nowymi kandydatami.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba kandydatów i wniosków o przekształcenie w zawodowe rodziny zastępcze, w tym:
  - liczba kandydatów pozytywnie zaopiniowanych,
  - liczba kandydatów negatywnie zaopiniowanych,

- liczba kandydatów, którzy zrezygnowali z ubiegania się o status zawodowej rodziny zastępczej.
- Liczba zawodowych rodzin zastępczych w danym roku kalendarzowym, w tym liczba zawartych umów w danym roku kalendarzowym.
- Liczba dzieci przebywających w zawodowych rodzinach zastępczych, w tym liczba dzieci przyjętych w danym roku kalendarzowym.
- Średni koszt pobytu dziecka w zawodowej rodzinie zastępczej/rodzinnym domu dziecka, w tym:
  - koszt wynagrodzeń zawodowych rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka.
  - wydatki na świadczenia, udzielone zawodowym rodzinom zastępczym/rodzinnym domom dziecka.

W celu zapewnienia najmłodszym mieszkańcom Katowic pieczy zastępczej w rodzinnych formach, niezbędny jest stały rozwój sieci rodzin zastępczych, w tym zawodowych. Kandydaci, zgłaszający swoją gotowość do rozpoczęcia procesu kwalifikacyjnego i ubiegania się o ustanowienie rodziny zastępczą, uzyskują pełną informację o rodzajach rodzin zastępczych, w tym zawodowych oraz o możliwości wnioskowania o zawarcie umowy. Ponadto funkcjonujące już niezawodowe rodziny zastępcze mają możliwość ubiegania się o przekształcenie w zawodową rodzinę zastępczą.

Realizator:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach

Cel szczegółowy 6: Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych

Zadania:

1. Przeprowadzanie oceny sytuacji dziecka oraz oceny rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej funkcji i jakości wykonywanej pracy.
2. Przeprowadzanie badań psychologiczno-pedagogicznych funkcjonujących rodzin zastępczych.
3. Kierowanie do sądu wniosku o rozwiązanie rodziny zastępczej i zapewnienie dziecku opieki w innej formie lub w innej rodzinie zastępczej - w przypadku kolejnej oceny negatywnej.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba sporządzonych ocen sytuacji dziecka.
- Liczba sporządzonych ocen rodzin zastępczych, w tym liczba ocen negatywnych.
- Liczba dzieci, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą, w tym:
  - powrót do rodziny pochodzenia,
  - adopcja,
  - piecza instytucjonalna,
  - zmiana rodziny zastępczej,
  - inne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach współpracuje z sądem rejonowym, informując o całości sytuacji rodzinnej każdego dziecka, umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz o sytuacji rodziny pochodzenia dziecka. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadzają oceny sytuacji każdego dziecka nie rzadziej, niż co 3 miesiące w przypadku dziecka do lat trzech i nie rzadziej, niż co 6 miesięcy w przypadku pozostałych dzieci. Ponadto ocenie podlega jakość wykonywanej przez rodziny zastępcze pieczy.

Realizator:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach

Cel szczegółowy 7: Usamodzielnianie wychowanków rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej

Zadania:

1. Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej oraz wsparcia osobom opuszczającym w związku z osiągnięciem pełnoletniości rodzinne oraz instytucjonalne formy pieczy zastępczej:

- świadczenia na kontynuowanie nauki,
- świadczenia na usamodzielnienie,
- świadczenia na zagospodarowanie,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,
- pomoc prawna i psychologiczna.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, którzy w danym roku kalendarzowym skorzystali z poszczególnych form pomocy.
- Wydatki na świadczenia dla usamodzielnianych wychowanków rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Ze strony organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, którego zadania w mieście Katowice wypełnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, osobom usamodzielnianym przysługuje wsparcie ekonomiczne oraz inne formy pomocy w podjęciu samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Realizator:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach

V. MONITORING I EWALUACJA

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach będzie prowadził regularny monitoring oraz ewaluację w celu pozyskania informacji, czy program jest realizowany oraz czy w wyniku podejmowanych działań realizowane są poszczególne cele szczegółowe *Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020*.

Podstawą dokonywanej oceny będą gromadzone dane liczbowe, wymienione jako wskaźniki realizacji programu. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach na ich podstawie będzie sporządzał roczne sprawozdanie z realizacji *Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020*.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Poszczególne działania, podejmowane w celu realizacji *Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020* będą finansowane w ramach budżetu zadaniowego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.

Na realizację powierzonych zadań, związanych z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych oraz zadań związanych z usamodzielnianiem pełnoletnich wychowanków, opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach zabezpieczył środki w planie finansowym na 2018 rok.

W kolejnych latach przewiduje się, że realizacja poszczególnych zadań będzie finansowana z budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach do wysokości środków, przewidzianych na ten cel w danym roku kalendarzowym.

Ogólny koszt realizacji *Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020* w 2018 r. wyniesie **7 860 383 zł**.

Rodzaj wydatku	Roczny koszt w 2018 r. (w zł)
<p>Cel szczegółowy 1: Promocja rodzinnych form pieczy zastępczej Zadania: 1. Kolportaż ulotek oraz plakatów na terenie miasta, propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego w mediach...*</p>	
<p>Cel szczegółowy 2: Szkolenie i kwalifikacja kandydatów Zadania: 1. Nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, analiza ich sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej oraz skierowanie osób spełniających podstawowe kryteria ustawowe na szkolenie.* 2. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do prowadzenia rodziny zastępczej i/lub rodzinnego domu dziecka oraz dla funkcjonujących rodzin zastępczych, w tym zawodowych. 3. Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym pieczę zastępczą w formie grup wsparcia i poradnictwa indywidualnego.*</p>	37 633
<p>Cel szczegółowy 3: Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej Zadania: 1. Bieżące gromadzenie, aktualizowanie i uzupełnianie danych oraz przekazywanie do sądu rodzinnego rejestrów...*</p>	
<p>Cel szczegółowy 4: Przygotowanie rodziny zastępczej na przyjęcie dziecka Zadania: 1. Udzielenie szczegółowych informacji o dziecku i jego sytuacji rodzinnej oraz przekazanie wymaganej prawem dokumentacji oraz objęcie rodziny zastępczej wsparciem i pomocą koordynatora pieczy zastępczej.* 2. Przyznanie i realizacja świadczeń pieniężnych dla rodziny zastępczej: - jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie wydatków związanych z przyjęciem dziecka, - pomoc pieniężna na utrzymanie dziecka, - dodatek na dziecko niepełnosprawne, - dofinansowanie do wypoczynku, - dofinansowanie kosztów utrzymania mieszkania, - dofinansowanie kosztów remontu mieszkania zawodowej rodziny zastępczej.</p>	4 792 877
<p>Cel szczegółowy 5: Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych Zadania: 1. Pozyskanie, kwalifikacja kandydatów oraz zawarcie nowych umów o prowadzenie zawodowych rodzin zastępczych lub o prowadzenie rodzinnego domu dziecka...* 2. Przekształcenie niezawodowych rodzin zastępczych w zawodowe rodziny zastępcze: - wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych - składki na ubezpieczenie społeczne pracodawcy - składki na Fundusz Pracy pracodawcy</p>	668 834

<p>Cel szczegółowy 6: Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych</p> <p>Zadania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przeprowadzanie oceny sytuacji dziecka oraz oceny rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji i jakości wykonywanej pracy.* 2. Przeprowadzanie badań psychologiczno-pedagogicznych funkcjonujących rodzin zastępczych.* 3. Kierowanie do sądu wniosku o rozwiązanie rodziny zastępczej i zapewnienie dziecku opieki w innej formie lub w innej rodzinie zastępczej - w przypadku kolejnej oceny negatywnej.* 	
<p>Cel szczegółowy 7: Usamodzielnianie wychowanków rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej</p> <p>Zadania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej oraz wsparcia osobom opuszczającym w związku z osiągnięciem pełnoletniości rodzinne oraz instytucjonalne formy pieczy zastępczej: <ul style="list-style-type: none"> - świadczenia na kontynuowanie nauki, - świadczenia na usamodzielnienie, - świadczenia na zagospodarowanie, - pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,* - pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,* - pomoc prawna i psychologiczna.* 	991 452
<p>Wszystkie zadania zaznaczone *realizowane są w ramach bieżącej działalności Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.</p>	1 369 587
<p>Całkowity koszt realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020” na 2018 r.</p>	7 860 383

VII. PODSUMOWANIE

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.), dzieci poniżej wieku szkolnego nie powinny być umieszczane w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, jako organizator pieczy zastępczej realizuje zaplanowane w kolejnych Programach działania, jednak nadal istnieje pilna konieczność pozyskiwania kolejnych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej oraz zawodowej, aby w perspektywie długofalowej doprowadzić do minimalizowania zjawiska umieszczania dzieci poniżej 10 roku życia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz skrócić czas oczekiwania małych dzieci na umieszczenie w stałej rodzinie zastępczej, na przykład po opuszczeniu pogotowia rodzinnego. Dlatego wielką uwagę należy przywiązywać zarówno do działań promujących ideę rodzicielstwa zastępczego, jak i do wsparcia już funkcjonujących rodzin zastępczych.